

Distribusjon:
generell, 19.
juli 2024

Original: engelsk

Uredigert forhåndsversjon

FNs menneskerettighetskomité

Synspunkter vedtatt av komiteen under artikkel 5 (4) i tilleggsprotokollen angående kommunikasjon nr. 3588/2019*****

Kommunikasjon inngitt av: Jovsset Ánte Sara (representert av advokat Trond Biti)

<i>Påstått offer:</i>	Forfatteren
<i>Statspart:</i>	Norge
<i>Meddelelsesdato:</i>	6. desember 2018 (første anførsel)
<i>Dokumentreferanser:</i>	Vedtak gjort i samsvar med regel 92 og 94 i komiteens forretningsorden, sendt til statsparten 12. april og 26. juni 2019 (ikke utstedt i dokumentformat)
<i>Vedtakelsesdato for synspunktene:</i>	19. juli 2024
<i>Saksområde:</i>	Pålegg om å redusere reintall
<i>Prosessuelle innsigelser:</i>	Ingen
<i>Materiell innsigelse:</i>	Rett til å dyrke sin egen kultur
<i>Artikkel i konvensjonen:</i>	27
<i>Artikler i tilleggsprotokollen:</i>	Ingen

1.1 Kommunikasjonen er inngitt på vegne av Jovsset Ánte Sara, en norsk statsborger født i 1992. Han hevder at statsparten, ved å pålegge ham å redusere reinflokken sin, har brutt rettighetene han har etter artikkel 27 i konvensjonen. Tilleggsprotokollen trådte i kraft for statsparten 23. mars 1976. Forfatteren er representert ved en advokat.

1.2 Den 24. mai 2019, i samsvar med regel 96 i sin forretningsorden, tok komiteen gjennom sine spesialrapportører stilling til ny kommunikasjon og midlertidige tiltak og besluttet å innvilge en anmodning fra Sametinget i Norge, med tilslutning fra Norske Reindriftsamers Landsforbund, om å inngi en tredjepartsanførsel til klagen.

* Vedtatt av komiteen på dens 141. møte (1.–23. juli 2024).

** Følgende medlemmer av komiteen deltok da kommunikasjonen ble gransket: Tania Maria Abdo Rocholl, Wafaa Ashraf Moharram Bassim, Rodrigo A. Carazo, Yvonne Donders, Mahjoub El Haiba, Laurence R. Helfer, Carlos Gomez Martinez, Bacre Waly Ndiaye, Marcia V.J. Kran, Hernan Quezada Cabrera, José Manuel Santos Pais, Changrok Soh, Tijana Surlan, Kobauyah Tchamdja Kpatcha, Koji Teraya, Hélène Tigroudja og Imeru Tamerat Yigezu.

*** Individuelle uttalelser av komitémedlemmene Marcia V.J. Kran, José Manuel Santos Pais og Koji Teraya (som tar dissens) er vedlagt de foreliggende synspunktene.

1.3 Den 26. juni 2019, i samsvar med regel 94 i sin forretningsorden, anmodet komiteen gjennom sine spesialrapportører, basert på ny kommunikasjon og midlertidige tiltak, statsparten om ikke å håndheve påleggene om reduksjon som ble gitt henholdsvis 26. februar 2013 og 20. februar 2019, mens kommunikasjonen ble vurdert av komiteen. Statsparten ble også informert om at anmodningen ble gitt med forbehold for gjennomføringen av sider ved politikken for reduksjon av reintall som ikke omfattes av de nevnte påleggene.¹

1.4 Den 23. september 2019, i samsvar med regel 94 i sin forretningsorden, avviste komiteen gjennom sine spesialrapportører, basert på ny kommunikasjon og midlertidige tiltak, statspartens anmodning om å oppheve midlertidige tiltak.

Fakta som inngitt av forfatteren

2.1 Forfatteren er en samisk reindriftsutøver. Han er leder for en siidaandel i reinbeitedistrikt nr. 20 i Fálá i Finnmark. En siida er en gruppe reineiere som utøver reindrift i fellesskap i bestemte områder. En siidaandel er en familiegruppe eller en enkeltperson som er en del av en siida, og som driver reindrift under ledelse av én person. Forfatterens far og bestefar drev også med reindrift frem til de avvirket virksomheten i henholdsvis 2001–2002 og 2003–2004. Forfatterens bestefar overførte reinsdyrene sine til datteren sin, som er forfatterens tante, som i sin tur overførte siidaandelen sin til forfatteren i 2010. Forfatteren har alltid hatt et ønske om å delta i reindriften, og etter å ha gått på samisk videregående skole gikk han på en reindriftsskole.

2.2 Da forfatteren overtok som leder av siidaandelen i 2010, talte andelen 71 reinsdyr. I 2011 var antall reinsdyr økt til 94, i 2012 til 116, i 2013 til 150, i 2014 til 145 og i 2015 til 215 reinsdyr. Da forfatteren innga klagen i 2018, var det anslagsvis 350 reinsdyr i siidaandelen. Antall reinsdyr fra 2010 til 2014 er en indikasjon på at reindriften var i etableringsfasen. Det er ni andre medlemmer av siidaandelen. Ifølge reindriftsrapporten fra 2014–2015 har forfatterens tante 33 reinsdyr i siidaandelen, mens forfatterens bestefar, far, bror, søster og tre søskenbarn hadde fra ingen opp til fire reinsdyr hver.

2.3 Forfatterens reindrift er økonomisk sett marginal. Fra 2012 har virksomheten gått med underskudd. I denne perioden gikk inntektene ned, og utgiftene økte. Ettersom forfatterens reindrift er i etableringsfasen, er det nødvendig å bygge opp reinflokken slik at man oppnår en økonomisk bærekraftig drift.

2.4 Den 15. juni 2007 ble lov om reindrift vedtatt. Den trådte i kraft 1. juli 2007. Paragraf 60 inneholder bestemmelser om reintall per siidaandel. I henhold til § 60 første ledd skal det fastsettes et øvre reintall for hver sommersiida basert på de beiteressursene siidaen disponerer. Likeledes skal det for å sikre en ansvarlig bruk av vinterbeitene fastsettes et reintall for de forskjellige vintersiidaene. Paragraf 60 tredje ledd i reindriftsloven inneholder bestemmelser om reduksjon av reintall i tilfelle antall rein overstiger det øvre reintallet, og slår fast at siidaen er forpliktet til å utarbeide en reduksjonsplan. Dersom siidaen ikke utarbeider en slik plan eller ikke klarer å gjennomføre den, skal hver siidaandel redusere det overskytende antallet forholdsmessig. Reindriftsstyret har ansvar for at reduksjonen gjennomføres. Det skal settes frister for utarbeidelse av en plan og gjennomføring av reintallsreduksjonen.

2.5 Den 11. mai 2005 signerte kommunal- og regionalministeren og sametingspresidenten en avtale mellom statlige myndigheter og Sametinget om en prosedyre for konsultasjoner angående bestemmelsene i reindriftsloven. I den forbindelse utarbeidet Sametinget posisjonsnotater. Et posisjonsnotat datert 10. februar 2006 erklærte at Sametinget støttet ideen om minoritetsvern for å opprettholde

¹ I sine observasjoner av 14. oktober 2019 bekreftet statsparten at i henhold til komiteens anmodning om midlertidige tiltak, var pålegget om reduksjon som ble gitt forfatteren, ikke blitt håndhevet.

en økonomisk bærekraftig reindrift, også med sikte på å inkludere vern av personer i næringen som var i etableringsfasen. Konsultasjonene ble avsluttet 6. juni 2006, hvorpå Landbruks- og matdepartementet (departementet) utarbeidet et lovutkast som ble sendt til Sametinget for gjennomgang. Sametinget vurderte lovutkastet i plenum i september 2006 og støttet det synet at siidaandeler med 200 eller færre reinsdyr bør beskyttes ved en reduksjon av reintallet.² Departementet var imidlertid ikke enig i forslaget om å beskytte mindre siidaandeler, ettersom det anså at dette på lang sikt kunne føre til en næringsstruktur som kunne svekke siidaens samlede og gjennomsnittlige lønnsomhet.

2.6 Etter at reindrifftsloven var vedtatt, ble det satt i gang en prosess for å fastsette et øvre reintall i reinbeitedistriktene. Den 2. juli 2011 søkte beitedistrikt 20 Fálá om tillatelse til å holde maksimalt 2000 reinsdyr, noe som til slutt ble godkjent av departementet. Ved utgangen av 2011 var det fastsatt et øvre reintall for alle beitedistriktene, hvorpå Reindrifftsforvaltningen meddelte distriktet om et pålegg om å utarbeide en reduksjonsplan, ettersom distriktet hadde 3105 reinsdyr per 31. mars 2012. Den 2. juli 2012 ble det også sendt et varsel til forfatteren. Han ble underrettet om at når antall reinsdyr oversteg det fastsatte reintallet, så medførte det en forpliktelse til å utarbeide en reduksjonsplan i samsvar med reindrifftsloven. Han ble også informert om at dersom Reindrifftsforvaltningen ikke mottok en reduksjonsplan innen den vedtatte fristen, så ville reindrifftsstyret gjennomføre en forholdsmessig reduksjon av antall rein i samsvar med reindrifftsloven. Distriktet ble pålagt å utarbeide en reduksjonsplan innen 10. september 2012.

2.7 Reinbeitedistriktet lyktes ikke å oppnå enighet om en reduksjonsplan. Fire av seks siidaandelsledere inngikk imidlertid en avtale 8. september 2012 om at de i fellesskap skulle holde fire seksdeler av det totale reintallet i reinbeitedistriktet. Reindrifftsforvaltningen godtok ikke avtalen som en reduksjonsplan. Under et møte 26. februar 2013 besluttet reindrifftsstyret å pålegge forfatteren å redusere siidaandelens vårflokk. Forfatteren ble pålagt å redusere flokken fra 116 til 114 rein innen 31. mars 2013, fra 114 til 94 innen 31. mars 2014 og fra 94 til 75 innen 31. mars 2015.

2.8 Forfatteren anket pålegget om reduksjon, og reindrifftsstyret behandlet saken 20. november 2013. Anken ble forkastet, men videresendt til departementet for gjennomgang. Departementet forkastet anken 10. mars 2014. Den 16. september 2015 påla reindrifftsstyret forfatteren å redusere reinflokken sin i samsvar med departementets pålegg om reduksjon fra 10. mars 2014. Samtidig ble det i henhold til reindrifftsloven ilagt en tvangsmulkt på 2 kr (anslagsvis 0,19 amerikanske dollar) for hvert reinsdyr per dag som overstiger det øvre tallet. Den 22. mai 2015 anla forfatteren sak mot statsparten ved Indre Finnmark tingrett med påstand om at departementets pålegg om reduksjon av 10. mars 2014 var ugyldig.

2.9 Den 18. mars 2016 fastslo tingretten at pålegget om reduksjon var i strid med forfatterens rett til vern om eiendom etter første tilleggsprotokoll til Den europeiske menneskerettskonvensjon og dermed ugyldig. I dommen vektla retten at forfatteren var en av svært få reineiere som var sterkt berørt av vedtaket om å redusere reintallet, at formålet kunne ha vært oppnådd med andre midler, og at det særlig berørte unge reindrifftsutøvere i etableringsfasen. Staten representert ved departementet anket dommen til Hålogaland lagmannsrett. Lagmannsretten forkastet anken 17. mars 2017. Den fastslo at pålegget om reduksjon var ugyldig, ettersom det var i strid med artikkel 27 i konvensjonen som gir forfatteren rett til å dyrke sin egen kultur. Retten

² Forfatteren henviser til følgende uttalelse fra Sametingets plenum i september 2006: «I samsvar med lovutvalgets forslag, må det inntas en bestemmelse om vern for de med gjennomsnittlig reintall eller et mindre reintall, ved pålagt reduksjon etter utkastets § 64. Siidaene må fastsette et minste reintall. Det skal skje ved enstemmighet i siidaen. Hver ansvarlig enhet som har mer enn et minste reintall, fastsatt av siidaen, reduserer det overskytende antall forholdsmessig. Dersom det ikke er enstemmighet i siidaen om et minste fastsatt reintall, skal lovutvalgets forslag på 200 rein gjelde. Dette vil bidra til å sikre unge reindrifftsutøvere i etableringsfasen samt sikre økonomisk bærekraftig reindrift for alle reindrifftsutøvere.»

fastslo at det var umulig å oppnå en økonomisk gevinst med en reinflokk på bare 75 dyr, og den fastslo at forfatteren ikke ville være sikret videre økonomisk lønnsomhet ved reindriften etter en slik reduksjon i reintallet.

2.10 Departementet anket dommen til Høyesterett, som 21. desember 2017 fastslo at pålegget om reduksjon ikke utgjorde en krenkelse av forfatterens rettigheter. Retten bemerket at gyldigheten av pålegget om reduksjon var avhengig av om hvorvidt det var i strid med artikkel 27 i konvensjonen eller vernet om eiendom etter første tilleggsprotokoll til Den europeiske menneskerettskonvensjon. Retten bemerket at reindriftsloven ble vedtatt for å sikre en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsutøverne og samfunnet for øvrig. Retten bemerket at reintallsreduksjonen i henhold til reindriftsloven var blitt pålagt i samsvar med reindriftsutøvernes interesse som følge av problemer med overbeite. Den bemerket at Sametinget hadde sagt seg enig i at reintallet måtte reduseres. Den fastslo at den forholdsmessige reduksjonen ivaretok reindriftsutøvernes interesser som gruppe. Reguleringen påvirket alle, og det på en slik måte at eierne av de største reinflokkene måtte slakte flest dyr. Retten fastslo at reduksjonsordningen oppfylte kriteriene om å være objektive, rimelige og nødvendige for å ivareta reindriftsutøvernes interesser. Den fastslo at ordningen i det minste for en tid fratok forfatteren muligheten til å utvikle driften slik at den ga overskudd, men bemerket at flokken hans i utgangspunktet var for liten til å gi en akseptabel inntekt. Den bemerket at Sametinget var blitt hørt under lovgivningsprosessen og hadde fått anledning til å påvirke reguleringen. Den konkluderte at det ikke hadde funnet sted en krenkelse av forfatterens rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen eller hans rett til eiendom etter første tilleggsprotokoll til Den europeiske menneskerettskonvensjon.

2.11 Forfatteren bemerker at reduksjonspålegget av 26. februar 2013 innebærer at han må redusere reintallet i sin andel til 75. Han mener at det vil være umulig å ha reindrift som hovednæring med et så lite antall reinsdyr. Et slikt tall vil gi en estimert slakt på 25 dyr per år, noe som tilsvarer en anslått salgsinntekt på kr 25 000 (anslagsvis 2338 amerikanske dollar). For å kvalifisere for tilskudd i samsvar med reindriftsavtalen må lederen av en siidaandel ha en minsteinntekt på kr 50 000 (anslagsvis 4676 amerikanske dollar), fratrukket mva. for foregående kalenderår. Selv ved en salgsinntekt som utløser produksjonstilskudd, vil driftsutgiftene overgå driftsinntektene med god margin. Driftsutgiftene, for eksempel til driftsbygninger og kjøretøy, står ikke i forhold til størrelsen på reinflokken. Slik sett vil siidaandeler med færre enn 200 reinsdyr åpenbart ha høyest kostnad per dyr. Overholdelse av pålegget om reduksjon vil dermed bety at forfatteren ikke er i stand til å utøve en lønnsom reindrift, noe som medfører en reell risiko for at han må avvikle driften. I tillegg vil det med bare 75 dyr være en reell risiko for at reintallet faller under 50 ved ugunstige værforhold og som følge av rovdyr. Forfatteren bemerker at § 16-4 i reindriftsloven fastslår at dersom en siidaandel har færre enn 50 reinsdyr i fem år, så må den avvikles som siidaandel.

Klage

3.1 Forfatteren hevder at statsparten ved å pålegge ham å redusere reinflokken sin har nektet ham retten til å dyrke sin egen kultur i strid med rettighetene han har etter artikkel 27 i konvensjonen. Forfatteren bemerker at selv om formålet med å gjennomføre reindriftsloven gjennom å redusere reintallet kan ha hatt en rimelig og objektiv begrunnelse, nemlig å bevare en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift basert på den samiske kulturen, så var metoden som ble valgt for å regulere reintallet verken rimelig eller nødvendig.

3.2 Forfatteren bemerker at reduksjonspålegget medfører at han må redusere reinflokken sin med 35,6 % eller ned til 75 dyr. Han mener det vil være umulig for ham å få et økonomisk overskudd med en så liten flokk, og at han da blir nødt til å avvikle reindriften. Han bemerket at han var i etableringsfasen for driften og var nøye med å bygge opp reinflokken for å kunne drive på et lønnsomt nivå da vedtaket om å redusere reintallet ble tatt. Han argumenterer med at statspartens vedtak

hindrer ham i å utøve reindrift i samsvar med tradisjonene i reindrifskulturen³. Han argumenterer videre med at det verken var rimelig eller nødvendig for å sikre vedvarende bærekraft for reindriften i området å utvide reduksjonspålegget til små reindriftsandeler på færre enn 200 dyr, sett i lys av synspunktene til Sametinget om at mindre siidaandeler bør unntas fra reduksjonspåleggene.

3.3 Forfatteren bemerker videre at Sametinget under et plenumsmøte der det vurderte utkastet til reindriftsloven som ledd i lovgivningsprosessen, ba om at siidaandeler med 200 eller færre reinsdyr ble unntatt fra reduksjonsprosessen. Denne anmodningen ble ikke tatt til følge av departementet. Han argumenterer med at ved å unnlate å ta hensyn til Sametingets syn, har statspartens myndigheter unnlatt å rådføre seg med den samiske befolkningen og å ta hensyn til deres selvbestemmelse og rett til reell og effektiv deltakelse i beslutningsprosessen i tilstrekkelig grad.⁴

Statspartens observasjoner om realitetsspørsmålene

4.1 14. oktober 2019 innga statsparten sine observasjoner om realitetsspørsmålene i kommunikasjonen. Statsparten bemerker at saksområdet for forfatterens klage er departementets vedtak av 10. mars 2014, som opprettholdt det tidligere vedtaket fra reindriftsstyret av 26. februar 2013, hvor forfatteren ble pålagt å redusere reinflokken sin fra 116 til 75 dyr innen 31. mars 2015. Statsparten bekrefter at i henhold til komiteens anmodning om midlertidige tiltak har pålegget om reduksjon ikke blitt håndhevet. Den opplyser at forfatteren har inngått en avtale med andre reieiere om overføring av flertallet av dyrene sine til et annet distrikt innen utgangen av 2019. Ved å benytte seg av fleksibiliteten og muligheten for selvstyre som inngår i reindriftsloven av 2007, har forfatteren funnet en måte å overholde departementets vedtak på.

4.2 Statsparten bemerker at retten til å utøve reindrift innenfor det samiske reindriftsområdet er forbeholdt den samiske befolkningen. Rundt 94 prosent av all rein i Norge befinner seg i det samiske reindriftsområdet, som strekker seg fra Hedmark fylke i sør til Finnmark fylke, som er landets nordligste fylke. Tross de store landområdene som brukes til reindrift, har presset på næringen og beitelandskapet fra eksisterende reindriftsutøvere og enkeltpersoner som ønsker å gå inn i næringen vært stort i årtier og har nådd kritiske nivåer. Som følge av dette utgjorde overbeiting en trussel mot dyrenes og næringens velferd på det tidspunktet da reindriftsloven ble vedtatt i 2007, og det hadde potensial til å påføre den samiske reindriften i området alvorlige skadevirkninger i de nærmeste årtiene på grunn av risikoen for langvarig skade på beitemarken. Det var derfor avgjørende å legge til rette for en økologisk bærekraftig reindriftnæring der reintallet justeres etter de tilgjengelige beiteressursene, for å sikre et næringsgrunnlag for fremtidige generasjoner av reindriftsutøvere. Derfor var det ytterst viktig at man lyktes med å få reintallet ned på et bærekraftig nivå.

4.3 På bakgrunn av dette besluttet Stortinget å innlemme regelen om forholdsmessig reduksjon i reindriftsloven av 2007. Samtidig vedtok lovforsamlingen at regelen skulle være av sekundær art, noe som betyr at den a) bare vil gjelde i den utstrekning et distrikt ikke har benyttet de mulighetene som det indre selvstyret gir reieierne til å sørge for alternative ordninger dersom de ikke ønsker å gjennomføre en forholdsmessig reduksjon, og b) bare gjelder midlertidig, frem til reduksjonen er gjennomført. Etter at loven trådte i kraft i 2007, brukte næringen og de ulike reinbeitedistriktene rundt fire år på å bestemme et øvre reintall som beitemarken til hver siida kunne understøtte på bærekraftig vis. Dette var nødvendig for å avgjøre hvilke siidaer som hadde for mange dyr, og derfor måtte redusere flokken sin. Det ble opprettet en tverrfaglig arbeidsgruppe av reindriftsutøvere, forskere og representanter fra departementet med mål om å finne egnede kriterier for å fastsette et bærekraftig øvre antall rein per siida. Ved utgangen av 2011 var

³ Forfatteren henviser til komiteens rettspraksis i *Kitok v. Sweden* (kommunikasjon 197/1985) og *Mahuika et al. v. New Zealand* (CCPR/C/70/D/547/1993).

⁴ Forfatteren henviser til *Mahuika et al. v. New Zealand*.

det fastsatt et øvre reintall for alle distrikter og siidaer. Bare i Finnmark fylke var det 29 siidaer, bestående av 289 siidaandeler, som oversteg det maksimale antallet reinsdyr og som måtte redusere flokkene sine med til sammen 42 700 dyr. Av de 29 siidaene og deres 289 respektive siidaandeler fulgte alle sammen – med unntak av forfatteren – reduksjonsvedtaket, og sammen klarte de å redusere reintallet fra totalt 191 012 dyr i reindriftsåret 2011/2012 til 145 795 dyr ved utgangen av reindriftsåret 2014/2015.

4.4 Statsparten understreker at regelen om forholdsmessig reduksjon ble innført i reindriftsloven med det formålet som er fastslått i § 1-1 i loven, nemlig å legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig. § 60 i loven fastslår regler for bestemmelse av reintall for siidaene. § 60-3 slår fast at dersom reintallet i siidaen overstiger dette øvre tallet, så må siidaen utarbeide en reduksjonsplan. Hvis siidaen ikke gjør dette eller ikke er i stand til å gjennomføre planen, skal hver siidaandel redusere det overskytende antallet forholdsmessig.

4.5 Statsparten argumenterer med at på det tidspunktet da forfatteren overtok som leder for siidaandelen, ga den tilgjengelige beitemarken i Fálá ham ingen berettiget forventning om å kunne øke reinflokken sin, ettersom beiteressursene i distriktet utgjorde en naturlig øvre grense for reintallet som kunne understøttes ved bærekraftig drift. Da forfatteren ervervet tantens siidaandel i 2010, var det øvre reintallet i distriktet Fálá 1300. Samtidig var det faktiske reintallet for reindriftsåret 2009/2010 2196. Dermed var det i 2010 ikke rom for ytterligere vekst i noen av siidaandelene. Statsparten bemerker også at distriktet har hatt svært lave samlede slaktevekter de senere årene, med en historisk bunn i reinåret 2016/2017, da vekten falt til 13,9 kg. Dette viser at det ikke var rom for å øke det øvre reintallet i distriktet og gjorde det klart at forfatteren var nødt til å redusere flokken sin.

4.6 Angående realiteten i forfatterens påstander etter artikkel 27 i konvensjonen bemerker statsparten at det er ubestridt at den samiske befolkningen er et urfolk, og dermed en minoritet i betydningen av artikkel 27 i konvensjonen, og videre at det er ubestridt at reindrift er en del av den samiske kulturen. Statsparten understreker imidlertid at ettersom reindrift også kan være en forretningsvirksomhet, finner den det nødvendig å gjenta at begrepet «kultur» henviser til *leveviset* som er forbundet med reindrift, ikke til de økonomiske sidene ved reindriften som sådan.⁵ Statsparten argumenterer også med at bestemmelsen ikke indikerer at retten til å dyrke en kultur ikke kan reguleres, og at ordlyden ikke antyder at rettigheten ikke kan begrenses. Den argumenterer derfor med at artikkel 27 ikke hindrer en statspart i å regulere en aktivitet, herunder i tilfeller der aktiviteten utgjør en vesentlig del av kulturen til en etnisk gruppe.

4.7 Statsparten anfører at vedtaket som medførte et pålegg om reduksjon til forfatteren, ikke utgjør en krenkelse av forfatterens rettigheter etter artikkel 27 fordi forfatteren ikke er blitt nektet retten til å dyrke den samiske reindriftskulturen av følgende årsaker: *i)* Reduksjonsvedtaket innebar en tidsavgrenset plikt til å redusere forfatterens reinflokk fra 116 til 75 dyr og slik bringe reintallet i siidaen ned på et bærekraftig nivå. *ii)* Vedtaket er tidsbegrenset og er derfor bare midlertidig til hinder for at forfatteren kan utvide flokken sin. Når vedtaket er etterkommet, vil han kunne øke reinflokken sin så fremt det er rom for en slik økning innenfor det øvre reintallet på 2000 dyr som siidaen kan understøtte. *iii)* Hver av de seks siidaandelene fikk pålegg om å gjennomføre en forholdsmessig reduksjon på 35 prosent av flokkene sine og skulle dermed bære reduksjonsbyrden i fellesskap og etter evne, slik at det medførte en rimelig behandling av alle samiske reindriftsutøvere i siidaen og sikret likebehandling i samsvar med artikkel 26 i konvensjonen. *iv)* Vedtaket grep ikke inn i forfatterens lovlige rett til å eie reinsdyr og ta del i *leveviset* som er forbundet med reindrift. I virkeligheten ga vedtaket forfatteren mulighet til å fortsette å dyrke *leveviset* som er forbundet med reindrift, i like stor utstrekning som han med

⁵ Statsparten henviser til generell kommentar nr. 23, avsn. 7 og *Kitok v. Sweden* (kommunikasjon 197/1985), avsn. 9.2.

rimelighet kunne ha forventet da han ervervet siidaandelen i 2010. Statsparten understreker hvor viktig det er at man i saksvurderingen ikke taper av syne denne siden av saken, at hvis forfatteren får tillatelse til å utvide flokken, så vil det få ugunstige følger for de andre familienes etablerte levevis. Ingen av disse familiene har store inntekter av reindriften. Det er lite sannsynlig at de fleste familiene som har reindrift som sin primære inntektskilde, vil kunne redusere flokkene sine i vesentlig omfang. Hvis forfatteren og de andre mindre siidaandelene i Fálá skulle få lov til å øke reinflokkene sine, ville det derfor tvinge de etablerte familiene til å redusere flokkene sine med mer enn en forholdsmessig andel, noe som ville ha fått uholdbare følger for de etablerte reindrifutsøverne.

4.8 Statsparten bemerker videre at fordelingen av rein mellom de samiske siidaandelene etter reindriftsloven er et internt anliggende i siidaen. Hvordan reduksjonen skal finne sted hvis reintallet er for høyt, er også primært et internt anliggende. Siidaen i Fálá kunne derfor ha skjermet forfatteren gjennom et simpelt flertallsvedtak som satte en øvre grense for reintallet per siidaandel. Som et alternativ kunne siidaandelene ha blitt enige om en reduksjonsplan, eller forfatteren kunne ha hevdet rettighetene sine overfor de andre siidaandelene ved å ta rettslige skritt. I den forbindelse bemerker statsparten at Norske Reindriftsamers Landsforbund krevde at flere saker skulle overlates til det interne selvstyret til de samiske reindrifutsøverne under konsultasjonene som ble gjennomført før reindriftsloven ble vedtatt. Siden dette kravet ble hørt, vil det forventes at næringen benytter seg av de mulighetene det medfører. Det må tas tilbørlig hensyn til at regelen om forholdsmessig reduksjon er av en sekundær art.

4.9 Statsparten argumenterer med at regelen om forholdsmessig reduksjon etter reindriftsloven sørger for en rimelig avveining mellom interessene til små og store siidaandeler, og at den forholdsmessige reduksjonen i forfatterens tilfelle ville bety at relasjonen mellom de ulike siidaandeler var den samme etter reduksjonen. Dette er særlig viktig fordi de andre samiske siidaandelene og familiene i Fálá også ville kunne påberope seg sine individuelle rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen.

4.10 Angående forfatterens krav om at samenes rettigheter skal bli hørt, bemerker statsparten at det ble gjennomført konsultasjoner før reindriftsloven ble vedtatt. Det ble gjennomført til sammen sju konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund. Etter at konsultasjonene var gjennomført ved utgangen av juni 2006, utarbeidet departementet et lovforslag som ble sendt til Sametinget for vurdering ved et plenumsmøte, og i tillegg ble Norske Reindriftsamers Landsforbund gitt mulighet til å kommentere det endelige utkastet. Sametingets forslag om å skjerme siidaandeler med færre enn 200 reinsdyr under en reduksjonsprosess, som forfatteren henviser til, var et berettiget politisk syn. Da regelen om forholdsmessig reduksjon ble vedtatt, valgte Stortinget en løsning som var mer i tråd med næringens krav om mer selvstyre og behovet for å beskytte etablerte familier som har reindrift som sin primære inntekt. I sammenheng med dette understreker statsparten behovet for å vurdere reindriftslovgivningen som helhet, og verdsette mulighetene for selvstyre som gis den samiske reindriftnæringen. Endelig argumenterer statsparten med at de samiske interessene også ble ivaretatt ved administrasjonens beslutningsprosess i og med at tre av de sju medlemmene av reindriftsstyret som først ga pålegg om den forholdsmessige reduksjonen, er samiske.

4.11 Statsparten bemerker videre at en minoritetsgruppes rett til å bli hørt ikke inngår i tidligere saker som komiteen har håndtert, som er av samme type som denne, nemlig saker der en enkeltperson gjør krav på rettigheter som er i strid med interessene til og utøvelsen av de parallelle rettighetene til andre enkeltpersoner innenfor gruppen⁶. Spørsmålet om retten til å bli hørt er derfor ikke relevant når man tar stilling til hvorvidt det har funnet sted en krenkelse av artikkel 27 i konvensjonen i nevnte sak. For det andre, selv om retten til å bli hørt skulle anvendes i denne saken, argumenterer statsparten for at slike kriterier må anses som oppfylt. Retten til å bli hørt kan ikke med rimelighet forstås som en vetorett eller rett til et bestemt utfall av beslutningsprosessen. Målet om å introdusere en formell prosedyre fra artikkel 27 må være å involvere minoritetsgruppen i

⁶ Statsparten henviser til *Lovelace v. Canada* (CCPR/C/13/D/24/1977), *Kitok v. Sweden, and Paadar et al v. Finland* (CCPR/C/110/D/2102/2011).

prosessen for å sikre at faktaene og interessene som angår minoritetene, blir belyst med mål om å inngå en avtale om de foreslåtte tiltakene.

4.12 Statsparten argumenterer derfor med at fordelingen av reinsdyr mellom de ulike siidaandelene er et nullsumspill, der hvert dyr som føyes til forfatterens flokk, vil medføre en tilsvarende reduksjon av flokken til en annen familie. Med andre ord er det en konflikt mellom de individuelle rettighetene forfatteren har påberopt seg, og de parallelle rettighetene og interessene til de andre siidaandelene. Den interne interessekonflikten skiller denne saken fra saker der statene tar ressurser fra en minoritet til gunst for storsamfunnet, som i *Poma Poma v. Peru*⁷ eller i de tre sakene *Länsman et al v. Finland*⁸. Statsparten henviser også til komiteens rettspraksis i *Kitok v. Sweden*⁹ og *Mahuika et al. v. New Zealand*¹⁰ og argumenterer med at i saker der det foreligger interne interessekonflikter, er det ingen krenkelse av artikkel 27 i konvensjonen dersom a) begrensningen i kulturdyrking tjener interessene til den berørte gruppen, og b) det foreligger en rimelig og objektiv berettigelse for begrensningen som er pålagt enkeltpersonen som påberoper seg å bli urimelig skadelidende.

4.13 I denne saken argumenterer statsparten med at regelen om forholdsmessig reduksjon tjente interessene til de berørte siidaene, ettersom det var nødvendig å redusere reintallet som følge av overbeiting. Også Sametinget var enig i at reintallet måtte reduseres. For å oppnå dette innførte myndighetene en regel som muliggjorde en effektiv håndheving. Løsningen var likebehandling i form av forholdsmessig reduksjon. Statsparten bemerker at departementet ved utarbeidelse av lovgivningen la vekt på at det å beskytte de minste siidaandelene kunne gi næringen en ufordelaktig struktur, og at det kunne svekke den generelle og gjennomsnittlige lønnsomheten. Departementet mente at muligheten til å drive en økonomisk lønnsom reindrift kunne bli undergravd.¹¹

4.14 Statsparten gjentar argumentet om at anvendelsen av regelen om forholdsmessig reduksjon av forfatterens flokk hadde en rimelig og objektiv berettigelse. Ved å vedta en regel om forholdsmessig reduksjon ble det valgt en metode som medførte at alle bidro etter evne og slik delte byrden ved å redusere flokkene på en rimelig måte. Statsparten bemerker at lønnsomheten ved reindrift generelt sett er lav, og at næringen er avhengig av økonomisk støtte fra staten. Grunnen til den lave lønnsomheten er ikke at det er umulig å tjene penger på reindrift, men at det er for mange mennesker og for mange reinsdyr involvert til at næringen fullt ut kan understøtte seg selv. Statsparten argumenterer med at det er tvingende nødvendig for å sikre en rettferdig og lik behandling av andre reieiere at forfatteren ikke nyter godt av å motsette seg reduksjonene når andre har tatt sitt ansvar for å bevare den samiske reindriften for fremtidige generasjoner.

Forfatterens kommentarer til statspartens observasjoner om realitetsspørsmålene

5.1 3. februar og 17. mars 2020 innga forfatteren sine kommentarer til statspartens observasjoner. Han gjentar sin påstand om at reduksjonspålegget som ble gitt i 2013, medførte en krenkelse av rettighetene hans etter artikkel 27 i konvensjonen. Han merker seg statspartens argument om at reduksjonspålegget er tidsbegrenset, men argumenterer like fullt med at vedtaket har langvarige virkninger og kan forlenges til en periode på inntil fem år.

5.2 Forfatteren merker seg statspartens argument om at man kunne ha funnet en løsning mellom medlemmene av siidaen som kunne ha beskyttet ham som utøver med en liten reinflokk. Han argumenterer med at dette bare var en teoretisk mulighet siden det alltid vil være noen medlemmer som ikke vil slutte seg til en slik avtale. Han gjentar argumentet om at det ikke vil være mulig å drive lønnsomt med bare 75 reinsdyr, og argumentet om at når Sametinget vurderte utkastet til reindriften september 2006, så støttet den forslaget om å beskytte siidaandeler med 200 eller færre dyr i tilfelle en reduksjon, et

⁷ *Poma Poma v. Peru* (CCPR/C/95/D/1457/2006)

⁸ *Länsman et al v. Finland*, (CCPR/C/52D/511/1992), (CCPR/C/58/D/671/1995) og (CCPR/C/83/D/1023/2001).

⁹ *Kitok v. Sweden*, avsn. 9.8.

¹⁰ *Mahuika et al. v. New Zealand* (CCPR/C/70/D/547/1993), avsn. 9.6.

¹¹ Statsparten henviser til Høyesteretts dom HR-2017-2428-A (sak nr. 2017/981), datert 21. desember 2017, avsn. 80–82.

forslag som også Reindriftsamenes Landsforbund støttet. Det fikk imidlertid ikke støtte av departementet og ble dermed ikke tatt med i loven. Dermed hadde reindriftnæringens og Sametingets deltakelse ingen innvirkning på innholdet i loven, noe som betyr at kravet om effektiv deltakelse etter artikkel 27 i konvensjonen ikke kan anses som oppfylt. Sametinget og Reindriftsamenes Landsforbund er åpenbart de som er best skikket til å bestemme interessene til den samiske befolkningen og reindriftnæringen. Forfatteren argumenterer videre med at følgene av å beskytte siidaandeler med færre enn 200 reinsdyr, ville hatt begrensede følger for de større siidaandelene. Han henviser til en rapport fra en arbeidsgruppe om reguleringen av reintall fra 2012, der flere departementer, Sametinget og Reindriftsamenes Landsforbund deltok, som sa at i Vest-Finnmark, som Fålä-distriktet er en del av, hadde 15 av 157 siidaandeler færre enn 200 reinsdyr før reduksjonspåleggene ble gitt.

5.3 Forfatteren argumenterer videre med at Sametingets og Reindriftsamenes Landsforbunds syn på de minste siidaandelene også innebærer at det ikke er noen konflikt mellom individuelle og kollektive minoritetsrettigheter i den angjeldende saken, og at hvis Sametingets anbefaling hadde blitt fulgt, så hadde flokken hans vært vernet mot reduksjon. Han argumenterer også med at vedtaket om å gi pålegg om reduksjon i hans tilfelle ikke var nødvendig for å sikre den videre levedyktigheten og velferden til reindriftnæringen. Beslutningen om ikke å beskytte de minste siidaandelene ble ikke gjort ut fra et nødvendighetshensyn, men var basert på en vurdering av hvordan en egnet næringsstruktur skulle se ut.

Ytterligere observasjoner fra statsparten

6.1 Den 4. juni 2020 og 3. november 2021 innga statsparten ytterligere observasjoner om kommunikasjonen. Den merker seg forfatterens påstander om at det bare var en teoretisk mulighet å finne løsninger i siidaen fordi reduksjonsplanen krevde et enstemmig vedtak av de seks berørte siidaandelene. Statsparten fastholder sitt standpunkt om at regelen om forholdsmessig reduksjon er av sekundær art, og at det interne selvstyret som forutsettes i reindriftsloven, gir realistiske muligheter til å påvirke hvordan reduksjonsbyrden skal fordeles mellom siidaandelene hvis reintallet overstiger det øvre tillatte reintallet i siidaen. Den muligheten en siida har til å beskytte de minste siidaandelene ved å angi en øvre grense per siidaandel, krever bare et simpelt flertall av stemmene.

6.2 Statsparten argumenterer med at for at forfatteren skal kunne utvide reinflokken sin, så må noen andre redusere flokken sin med et tilsvarende antall dyr. Den argumenterer med at i en sak som denne, der forfatterens interesser er direkte i strid med reindriften til andre siidaandeler i distriktet, så er spørsmålet hvorvidt det foreligger en rimelig og objektiv berettigelse for å anvende begrensningen overfor en enkeltperson som påberoper seg å bli urimelig skadelidende.¹² Statsparten er uenig i at vedtaket om å redusere reintallet til 75 har gjort forfatterens reindrift ulønnsom. Den argumenterer med at forfatteren i virkeligheten vil få et bedre økonomisk utfall med 75 friske og velfødde reinsdyr enn med 116 underernærte reinsdyr. Statsparten bestrider ikke at forfatteren sannsynligvis vil ha vansker med å ha reindriften som sin primære inntekt med 75 dyr. Den gjentar imidlertid at vedtaket om forholdsmessig reduksjon er midlertidig, ettersom det bare gjelder for perioden da reduksjonen skulle finne sted. Dermed er det ikke slik at vedtaket hindrer forfatteren i å øke reinflokken sin i fremtiden. Hvorvidt det er rom for at forfatterens flokk skal vokse i fremtiden, er et saklig spørsmål som ikke avgjøres gjennom det tidsbegrensede vedtaket. Et slikt rom kan skapes hvis noen av de andre siidaandelene reduserer flokkene sine, eller hvis siidaandelene benytter seg av mulighetene for selvbestemmelse som følger av reindriftsloven. Reindistriktet forfatteren tilhører, kan for eksempel endre distriktets bruksregler ved å innføre en grense for hva som skal være øvre reintall per siidaandel, slik at forfatteren får anledning til å øke flokken sin. Dessuten må man ikke glemme at forfatteren er i stand til å ta del i et levevis med reindrift i samme utstrekning som tanten hans gjorde. Reintallet i tantens siidaandel i de ti årene forut for forfatterens ervervelse av siidaandelen i 2010 var under 71 dyr i det meste av perioden forut for forfatterens ervervelse av siidaandelen.

¹² *Mahuika et al. v. New Zealand*, avsn. 9.6.

6.3 Angående spørsmålet om reintallet for forfatterens flokk på tidspunktet for reduksjonspåleggene understreker statsparten at 116 var det reintallet forfatteren hadde oppgitt til myndighetene for reinåret 2011/2012. Dette var det eneste tallet som var tilgjengelig da reduksjonsprosessen i siidaen ble satt i gang i februar 2013, fordi tallene for årene 2012/2013 ikke ble rapportert før 1. april 2013. Statsparten fastholder derfor at det var riktig å bruke tallet 116 som grunnlag for reduksjonen av antall reinsdyr. I alle tilfeller kan ikke spørsmålet om hvorvidt forfatteren hadde 116 eller 150 reinsdyr være avgjørende. Det er viktigere at han ikke hadde en berettiget forventning om å øke flokken sin fra 71 dyr i 2010 ettersom siidaen da allerede var full. Da han senere økte antall reinsdyr, først til 150 og så til 300–350, var det i strid med loven og hadde negative følger for de andre reindrifutsøverne i distriktet. Statsparten understreker også at det ikke er grunnlag i konvensjonen eller andre steder for en regel som garanterer en reineier et bestemt økonomisk utfall. I en situasjon med overetablering og overbeiting ville en slik regel kunne true reindriften for fremtidige generasjoner, ettersom det ville ha blitt praktisk umulig å redusere reintallet til et bærekraftig nivå.

Tredjepartsanførsel inngitt av Sametinget i Norge med tilslutning fra Norske Reindriftsamers Landsforbund – sekretariatets sammendrag

7. Den 3. juni 2019 innga Sametinget i Norge en tredjepartsanførsel til klagen med tilslutning fra Norske Reindriftsamers Landsforbund. Anførselen søker å forklare de nasjonale vedtakene i forfatterens sak i lys av komiteens tidligere rettspraksis, de mulige truslene mot forfatterens rett til å dyrke sin egen kultur forårsaket av den nasjonale lovgivningen og mangelen på effektiv deltakelse i beslutningsprosessen. Ytterligere informasjon om tredjepartsanførselen og statspartens observasjoner om dette finnes i vedlegg 1, som bare er tilgjengelig på engelsk.

Innsigelser og prosedyrer fremfor komiteen

Vurdering av tillatelighet

8.1 Før komiteen tar stilling til en påstand i en kommunikasjon, må den i samsvar med regel 97 i sin forretningsorden avgjøre om kommunikasjonen er tillatt under tilleggsprotokollen.

8.2 I samsvar med kravet i artikkel 5 (2) (a) i tilleggsprotokollen har komiteen fastslått at samme forhold ikke blir undersøkt under en annen internasjonal gransking eller forliksbehandling.

8.3 Komiteen merker seg forfatterens påstand om at han har uttømt alle effektive nasjonale rettsmidler som er tilgjengelige for ham. Komiteen merker seg at statsparten ikke har protestert på tillateligheten av gjeldende kommunikasjon, og komiteen anser derfor at kravene i artikkel 5 (2) (b) i tilleggsprotokollen er oppfylt. Den anser videre at forfatteren har underbygget sine påstander etter artikkel 27 i konvensjonen i tilstrekkelig grad med hensyn til tillatelighet, og fortsetter med sin vurdering av realitetsspørsmålene.

Vurdering av realitetsspørsmålene

9.1 Komiteen har vurdert kommunikasjonen i lys av all informasjon den har mottatt av partene, i samsvar med artikkel 5 (1) i tilleggsprotokollen.

9.2 Komiteen merker seg forfatterens påstand om at statsparten ved å pålegge ham å redusere reinflokken sin har nektet ham retten til å dyrke sin egen kultur i strid med rettighetene han har etter artikkel 27 i konvensjonen. Komiteen merker seg videre forfatterens anførsel om at statspartens myndigheter ved å unnlate å ta hensyn til Sametingets og Reindriftsamenes Landsforbunds syn ikke i tilstrekkelig grad har rådført seg med den samiske befolkningen og respektert dens rett til reell og effektiv deltakelse i beslutningsprosessen, i strid med kravene i artikkel 27 i konvensjonen. Komiteen merker seg statspartens anførsel om at vedtaket om å gi forfatteren et reduksjonspålegg, ikke utgjør en krenkelse av hans rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen fordi forfatteren ikke er blitt nektet retten til å dyrke den samiske reindriftskulturen. Den merker seg statspartens videre argument om at regelen om forholdsmessig reduksjon, som fastsatt i reindriftsloven,

tjente interessene til de berørte siidaene ettersom det var nødvendig å redusere reintallet i siidaen som følge av overbeiting, og at det forelå en rimelig og objektiv berettigelse for å anvende reduksjonsregelen på forfatteren. Den merker seg også statspartens argument om at det fant sted omfattende konsultasjoner med den samiske befolkningen før reindriftsloven ble vedtatt, og dessuten statspartens argument om at det er en konflikt mellom de individuelle rettighetene forfatteren har påberopt seg, og de parallelle rettighetene og interessene til de andre siidaandelene angående reintallet som må reduseres.

9.3 Komiteen minner om at artikkel 27 etablerer og anerkjenner at enkeltpersoner som tilhører en minoritetsgruppe, innrømmes en rettighet som skiller seg fra og kommer i tillegg til andre rettigheter som alle personer skal nyte godt av under konvensjonen.¹³ I samsvar med artikkel 27 skal de som tilhører minoritetsgrupper, ikke nektes retten til å dyrke sin egen kultur, mens tiltak som medfører at de frarøves denne retten, er uforenlige med forpliktelsene som følger av artikkel 27.¹⁴ En dyrking av disse rettighetene kan kreve positive rettslige vernetiltak og tiltak for å sikre effektiv deltakelse fra medlemmer av minoritetsbefolkningen i vedtak som angår dem. Disse rettighetene må beskyttes for å sikre at den kulturelle identiteten overlever og fortsetter å utvikle seg, noe som vil berike hele samfunnsstrukturen.¹⁵

9.4 Komiteen bemerker at forfatteren i den angjeldende saken tilhører et urfolk innenfor betydningen av artikkel 27 i konvensjonen og dermed har rett til å dyrke sin egen kultur. Det er ubestridt at reindrift er en vesentlig del av nevnte kultur.¹⁶ I den sammenheng minner komiteen om sin tidligere rettspraksis, som viser at økonomiske aktiviteter kan komme innenfor anvendelsen av artikkel 27 hvis de utgjør en vesentlig del av et folks kultur.¹⁷ Komiteen minner også om at kulturdyrking for urfolk kan ha sammenheng med et levevis som er nært forbundet med deres tradisjonelle landområder, territorier og ressurser, herunder slike tradisjonelle aktiviteter som jakt og fiske, og at beskyttelsen av denne retten 'skal sikre at den kulturelle identiteten overlever og fortsetter å utvikle seg'¹⁸. Derfor 'skal kulturelle verdier og rettigheter som er forbundet med urfolks tradisjonelle landområder, og deres forhold til naturen, behandles med respekt og beskyttes, slik at man unngår å forringe deres særegne levevis'¹⁹. Komiteen minner videre om sin rettspraksis om at 'urfolks nære forbindelser til landet må anerkjennes og forstås som selve fundamentet for deres kultur, åndsliv, integritet og økonomiske overlevelse'; at deres forhold til landjorden er et materielt og spirituelt element de må dyrke fullt ut 'for å kunne bevare kulturarven sin og videreføre den til fremtidige generasjoner', og at den derfor er en forutsetning for å 'forhindre at folket deres går til grunne'²⁰.

9.5 Komiteen bemerker at forfatteren er direkte berørt av reguleringen etter reindriftsloven og påleggene han har fått om å redusere reintallet for flokken sin til 75 dyr. Den bemerker at ingen av partene bestrider at formålet med å regulere reduksjonen etter reindriftsloven hadde rimelige og objektive siktemål, nemlig å bevare en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift. Partene er imidlertid uenige om metodene som er valgt for å redusere reintallet, og om de nevnte metodene var rimelige, berettigede og nødvendige. I den forbindelse merker komiteen seg statspartens argument om at regelen om forholdsmessig reduksjon etter reindriftsloven sørget for en rimelig avveining mellom

¹³ Generell kommentar nr. 23 (1994), avsn. 1.

¹⁴ *Mahuika et al v. New Zealand*, avsn. 9.4 (CCPR/C/70/D/547/1993). Se også *Länsman et al. v. Finland* (CCPR/C/83/D/1023/2001), avsn. 10.1.

¹⁵ Generell kommentar nr. 23, avsn. 6.1 og 9, *Poma Poma v. Peru*, avsn. 7.2 og *Roy v. Australia*, avsn. 8.2-3.

¹⁶ Se også for eksempel *Paader v. Finland* (CCPR/C/110/D/2102/2011), avsn. 7.5.

¹⁷ *Mahuika v. New Zealand*, avsn. 9.3, *Kitok v. Sweden*, avsn. 9.2.

¹⁸ Generell kommentar nr. 23, avsn. 3.2, 7 og 9; *Campo Agua 'ë Indigenous community v. Paraguay* (CCPR/C/132/D/2552/2015), avsn. 8.6; *Poma Poma v. Peru* (CCPR/C/95/D/1457/2006), avsn. 7.2.

¹⁹ *Campo Agua 'ë Indigenous community v. Paraguay* (CCPR/C/132/D/2552/2015), avsn. 8.6; CESCR generell kommentar nr. 21, avsn. 36; FN-erklæringen om urfolks rettigheter, art. 20, 26.1 og 33.

²⁰ *Roy v. Australia*, avsn. 8.3; se også *Agren et al v. Sweden* (CERD/C/102/D/54/2013), avsn. 6.6.

interessene til små og store siidaandeler, og at fordelingen av reinsdyr mellom de ulike siidaandelene er et nullsumspill der hvert dyr som føyes til forfatterens flokk, vil medføre en tilsvarende reduksjon av flokken til en annen familie. Komiteen minner om at under omstendigheter der enkeltpersoners rett til å dyrke sin egen kultur er i strid med utøvelsen av parallelle rettigheter som andre medlemmer av minoritetsgruppen har, eller som minoriteten har som helhet, så kan komiteen vurdere *i)* hvorvidt den aktuelle begrensningen er i interessen til alle medlemmene av minoriteten, *ii)* hvorvidt det foreligger en rimelig og objektiv berettigelse for anvendelse på enkeltpersonene som påberoper seg å bli urimelig skadelidende, og *iii)* hvorvidt begrensningen er nødvendig for den videre levedyktigheten og velferden til minoriteten som helhet.²¹ I den angjeldende saken anser komiteen at politikken for reduksjon av reintall var i interessen til reindriftssamfunnet som helhet, ettersom den kom som følge av overbeiting og hadde til hensikt å bevare en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift nå og i fremtiden. Spørsmålet komiteen skal ta stilling til, er derfor hvorvidt det foreligger en rimelig og objektiv berettigelse for ikke å unnta reindriftsutøvere med et lavt reintall, som forfatteren, fra politikken for reduksjon av reintall, og hvorvidt det å pålegge reindriftsutøvere som forfatteren, som hadde et lavt reintall, å redusere reintallet, var nødvendig for den videre levedyktigheten og velferden til befolkningen som helhet.

9.6 I den forbindelse merker komiteen seg statspartens argument om at det første man må ta stilling til, er at regelen om forholdsmessig reduksjon etter reindriftsloven er av sekundær art ettersom fordelingen av reinsdyr mellom siidaandelene er et internt anliggende i siidaen, noe som betyr at siidaen i Fálá kunne ha skjermet forfatteren mot reduksjonen gjennom et simpelt flertallsvedtak ved å sette en øvre grense for reintallet per siidaandel. Komiteen merker seg likevel forfatterens argument om at denne ordningen bare var en teoretisk mulighet ettersom det alltid vil være noen medlemmer som ikke vil slutte seg til avtalen, og at det i praksis ikke var mulig å få til en slik avtale innenfor siidaen. Komiteen anerkjenner statspartens argument om at reduksjonspålegget til forfatteren er tidsbegrenset, og at forfatteren derfor kan øke reinflokken sin senere. Komiteen merker seg imidlertid forfatterens påstand om at reduksjonsvedtaket har langvarige virkninger og kan forlenges til en periode på inntil fem år. Komiteen observerer også at forfatteren bare kunne øke flokken sin i fremtiden så fremt det er rom for en slik økning innenfor det øvre reintallet på 2000 dyr som den relevante siidaen kan understøtte. Komiteen anser derfor at den sekundære arten til regelen om forholdsmessig reduksjon og den tidsmessige arten til reduksjonspålegget i praksis ikke skjermet forfatteren mot et pålegg fra statspartens myndigheter om å redusere reinflokken sin til 75 dyr.

9.7 Komiteen merker seg forfatterens argument om at det ville være umulig å skape et økonomisk overskudd av en så liten flokk som 75 reinsdyr i tråd med reduksjonspålegget han fikk, og at det ville medføre en risiko for at han måtte avvikle reindriften sin, noe som ville ha hindret ham i å utøve reindrift i samsvar med tradisjonene i den samiske reindriftskulturen. Den anerkjenner også statspartens argument om at regelen om forholdsmessig reduksjon hadde en rimelig og objektiv berettigelse ettersom den medførte at de største enhetene måtte bære hovedbyrden ved den fastsatte reduksjonen, og at et unntak for mindre flokker på lang sikt kan gi næringen en ufordelaktig struktur som vil kunne svekke både den totale og den gjennomsnittlige lønnsomheten til en siida, noe som vil undergrave den fremtidige muligheten til å drive en økonomisk levedyktig reindrift. I den forbindelse merker komiteen seg imidlertid forfatterens argument om at det ikke var rimelig og nødvendig å utvide reduksjonspålegget til små siidaandeler som hans, med 200 eller færre reinsdyr, for å sikre reindriften videre bærekraft i området, ettersom virkningen av å verne siidaandeler med 200 eller færre reinsdyr ville ha begrensede følger for de større siidaandelene. Komiteen merker seg også at forfatterens påstand finner støtte i en rapport fra en arbeidsgruppe om tilpasning av reintall fra 2012 som flere departementer, Sametinget og Reindriftsamenes Landsforbund deltok i. Rapporten legger til grunn at det i Vest-Finnmark, som Fálá-distriktet er en del av, hadde 15 av til sammen 157 siidaandeler færre enn 200 reinsdyr før reduksjonspåleggene ble gitt,

²¹ *Mahuika v. New Zealand*, avsn. 9.6, *Kitok v. Sweden*, avsn. 9.8.

og at det å unnta små siidaandeler fra politikken for reduksjon av reintall ville hatt begrenset innvirkning på samfunnet som helhet.²²

9.8 Komiteen observerer videre at Sametinget og Reindrifsamenes Landsforbund under utarbeidelsen av reindrifstloven støttet å unnta reindrifstutøvere med 200 eller færre dyr fra politikken for reduksjon av reintall. Sametinget og Reindrifsamenes Landsforbund har også sluttet seg til dette synet i sin tredjepartsanførsel til den angjeldende saken (*se vedlegg 1*). Komiteen merker seg at Sametinget og Reindrifsamenes Landsforbund i tredjepartsanførselen de har inngitt, også argumenterer med at statsparten ikke har forklart hvorfor en normert minste flokkstørrelse på 200 dyr per reineier ikke var akseptabel. Komiteen merker seg at Sametinget også argumenterte for sitt syn ved å henvide til hvor viktig det er å sikre økonomisk bærekraftige forhold for unge reineiere når de er i ferd med å etablere seg som reindrifstutøvere. Komiteen merker seg til slutt Sametingets og Reindrifsamenes Landsforbunds argument at forfatteren er en ung barnefar som sammen med livsledsageren sin ønsker å videreføre den århundregamle reindrifstradisjonen og overføre denne grunnleggende siden ved den samiske kulturen til neste generasjon. Ifølge Sametinget og Reindrifsamenes Landsforbund støtter dette den konklusjonen at reduksjonspålegget ikke er basert på betraktninger som har å gjøre med den videre levedyktigheten til den samiske reindriften og den videre velferden til samene som urfolk. I den forbindelse merker komiteen seg at forfatterens argument – at Sametinget og Reindrifsamenes Landsforbund er best skikket til å bestemme interessene til den samiske befolkningen og reindrifsnæringen – er i overensstemmelse med komiteens rettspraksis.²³

9.9 Endelig merker komiteen seg at tingretten i den nasjonale rettergangen angående den foreliggende kommunikasjonen vektla at forfatteren var en av svært få reineiere som var sterkt berørt av vedtaket om å redusere reintallet, at formålet kunne ha vært oppnådd med andre midler, og at det særlig berørte unge reindrifstutøvere som var i etableringsfasen (se avsn. 2.9.). Likeledes fastslo lagmannsretten at pålegget om reduksjon var ugyldig fordi det var i strid med artikkel 27 i konvensjonen, og kom til at det ville være umulig å oppnå en lønnsom reindrif med en flokk på bare 75 dyr, og at forfatteren derfor ikke ville bli gitt sikkerhet om vedvarende økonomisk lønnsomhet for reindriften etter at reintallet hans var redusert.

9.10 Komiteen anerkjenner derfor at reduksjonsbestemmelsen vedtatt i reindrifstloven hadde et berettiget formål, nemlig å bevare en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrif. Men når komiteen tar hensyn til de ovennevnte forholdene (se avsn. 9.5–9.9), så anser den at statsparten ikke har godtgjort at metodene som er valgt for å gjennomføre nevnte politikk for reduksjon av reintall i den angjeldende saken, dvs. ved ikke å unnta reindrifstutøvere som forfatteren, som har 200 eller færre reinsdyr, fra politikken for reduksjon av reintall, i tråd med synet til Sametinget og Reindrifsamenes Landsforbund, var basert på rimelige og objektive berettigelser, og at den heller ikke har godtgjort at det å ikke ta med et slikt unntak var nødvendig for å sikre den videre levedyktigheten og velferden til den samiske reindrifsnæringen. Komiteen konkluderer derfor at de foreliggende fakta viser at det foreligger en krenkelse av forfatterens rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen.

9.11 Etter at komiteen dermed har konkludert, anser den det ikke for nødvendig å undersøke forfatterens gjenværende påstander etter artikkel 27 angående retten til effektiv deltakelse i beslutningsprosessen.

10. Med henvisning til artikkel 5 (4) i tilleggsprotokollen er komiteen av den oppfatning at de foreliggende fakta viser at forfatterens rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen er krenket.

11. I henhold til artikkel 2 (3) (a) i konvensjonen plikter statsparten å gi forfatteren effektiv kompensasjon. Dette krever at den sørger for full godtgjøring til

²² Tilpasning av reintallet – konsekvenser og tiltak: Rapport fra arbeidsgruppe opprettet i h.t. Reindrifstavtalen for 2012 - 2013, november 2012.

²³ Se også *Sanila-Aikio v. Finland* (CCPR/C/124/D/2668/2015), avsn. 6.8–6.10 og *Käkkäljärvi et al. v. Finland* (CCPR/C/124/D/2950/2017), avsn. 9.8–9.10

de enkeltpersonene hvis rettigheter under konvensjonen er blitt krenket. Statsparten er derfor forpliktet til å revidere reduksjonspåleggene som er gitt forfatteren, og å ta hensyn til komiteens funn i de foreliggende synspunktene. Statsparten er også forpliktet til å treffe alle nødvendige tiltak for å forhindre at liknende krenkelser finner sted i fremtiden, herunder ved å revidere bestemmelsene i § 60 i reindriftsloven, for å sikre at de nevnte bestemmelsene er i samsvar med dens forpliktelser etter artikkel 27 i konvensjonen.

12. Idet det tas hensyn til at statsparten ved å ha gjort seg til part av tilleggsprotokollen har anerkjent komiteens kompetanse til å fastslå om det har forekommet krenkelse av konvensjonen, og at statsparten i henhold til artikkel 2 i konvensjonen har forpliktet seg til å sikre rettighetene i konvensjonen for alle som befinner seg på dens territorium og er undergitt dens jurisdiksjon, samt sørge for et effektivt og håndhevbart rettsmiddel når det er blitt fastslått at det har funnet sted en krenkelse, ønsker komiteen innen 180 dager å motta informasjon fra statsparten om hvilke tiltak som er iverksatt for å gi virkning til komiteens synspunkter. Statsparten plikter også å offentliggjøre de foreliggende synspunktene og spre dem vidt på det offisielle språket statsparten bruker, herunder ved å sørge for at synspunktene er tilgjengelige for medlemmer av den samiske urbefolkningen.

Vedlegg I

[bare på engelsk]

Tredjepartsanførsel fra Sametinget i Norge med tilslutning fra Norske Reindriftsamers Landsforbund

1. Den 3. juni 2019 innga Sametinget i Norge, med tilslutning fra Norske Reindriftsamers Landsforbund, en tredjepartsanførsel til klagen.¹ Sametinget bemerker at det er det valgte og representative organet for den samiske befolkningen, som urbefolkning i Norge, mens Norske Reindriftsamers Landsforbund er en ikke-statlig organisasjon som representerer reindriftssamer i Norge.

2. Det er bemerket i tredjepartsanførselen at Sametinget i 2006 ga uttrykk for følgende syn til myndighetene angående justeringer av reindriften i forbindelse med reduksjon av reintall: *i)* Forslaget ble oversendt Sametinget uten fullstendige opplysninger om lovens forarbeider, noe som dermed var i strid med statspartens høringsplikt. *ii)* Sametinget protesterte mot at forslaget ville gi statspartens myndigheter anledning til å treffe ensidige vedtak om reintall og reduksjon av reintall. *iii)* Sametinget foreslo at dersom det ikke var mulig å oppnå enighet innenfor en siida, så skulle en minste flokkstørrelse på 200 dyr per eier gjelde før det ble gjennomført en forholdsmessig reduksjon av antall dyr ut over dette minstetallet. Sametinget argumenterte særlig for sitt syn ved å henvise til hvor viktig det er å sikre økonomisk bærekraftige forhold for unge reineiere når de er i ferd med å etablere seg som reindriftsutøvere. Statspartens myndigheter besluttet imidlertid at de ikke ville etterkomme Sametingets standpunkt. Klagen følger derfor av ensidige vedtak gjort av statspartens myndigheter.

3. Den angjeldende saken gjelder i hovedsak den interne fordelingen av reinkvoter mellom samiske reindriftsutøvere. I Norge er reindrift som økonomisk aktivitet forbeholdt den samiske befolkningen. Slik sett er klagen beslektet med saker som *Lovelace v. Canada*, *Kitok v. Sweden* og *Mahuika et al. v. New Zealand*, som gjaldt rollen til en enkeltperson eller en gruppe enkeltpersoner i en bredere urbefolkning, mer enn saker som gjelder inngripen i tradisjonelle eller typiske urfolksaktiviteter gjennom konkurrerende utnyttelse av tradisjonelle landområder, som er blitt tolerert eller autorisert av statsparten. Komiteens generelle kommentar nr. 32 anerkjenner statspartenes forpliktelse til å ta i bruk midler for å sikre effektiv deltakelse blant medlemmer av minoritetsbefolkninger i vedtak som angår dem. I saker som gjelder ytre inngripen i tradisjonelle eller typiske urfolksaktiviteter, har komiteen kombinert en slik prøve på effektiv deltakelse og vedvarende bærekraft om de 'fortsetter å nyte godt av' den økonomiske urfolksaktiviteten. I saken *Poma Poma v. Peru* antyder komiteens synspunkter at man anvender en mer krevende prøve av fritt og informert forhåndssamtykke når man tar stilling til hvorvidt en inngripen er tillatelig. Selv om nevnte sak gjaldt en ekstern inngripen i den økonomiske aktiviteten til en urfolksgruppe, ikke en intern fordeling, er det foregående ikke irrelevant. Hvis gjeldende prøve på om en inngripen er tillatelig, nå er et fritt og informert forhåndssamtykke, er det klart at normen for hvilken rolle urbefolkningen selv skal ha i vedtak som angår den interne fordelingen av en knapp ressurs, ikke kan legges lavere enn det som gjelder for eksterne inngripener.

4. Det er svært opplysende for vurderingen av den angjeldende saken at komiteen i sine nyeste saker etter artikkel 27 har innført begrepet «internal self-determination», intern selvbestemmelse, som en side ved rettighetene til urfolk etter nevnte bestemmelse og artikkel 25 tolket i lys av artikkel 1. Ved å gjøre det har komiteen uttrykkelig basert seg på bestemmelsene i FN-erklæringen om urfolks rettigheter når den har tolket konvensjonen. I saken *Sanila-Aikio v. Finland* og *Käkkäljärvi et al. v. Finland* ble det fastslått at statsparten hadde opptrådt i strid med artikkel 25 i konvensjonen da den grep inn i det

¹ Det fremgår av tredjepartsanførselen at anførselen var utarbeidet av Kirsti Strøm Bull, Martin Scheinin og Geir Ulfstein, som er professorer i internasjonal rett, på anmodning fra Sametinget.

pågående sametingsvalget i 2015 ved å bestemme at det skulle tas inn et relativt høyt antall personer i valgmannstallet til Sametinget. I disse sakene så det ut til at komiteen aksepterte at det kan være noe rom for inn gripen fra statsparten i saker som faller inn under urfolksgruppens interne selvbestemmelse, men bare når det baseres på objektive og rimelige kriterier. Terskelen for når det er tillatelig at en statspart griper inn i beslutningsprosesser i saker som gjelder den interne selvbestemmelsen til en urfolksgruppe, for eksempel ved interne fordelinger av ressurser, må være høyere enn for eksterne inn griper i de økonomiske aktivitetene til en urfolksgruppe. Utgangspunktet bør være at Sametinget har eksklusiv jurisdiksjon i slike interne anliggender. Det bør være et krav at statsparten godtgjør at inn gripen er nødvendig i den utstrekning saken får følger ut over den samiske befolkningen. Statsparten har ikke vist hvorfor en normert minste flokkstørrelse på 200 dyr per reineier ikke var akseptabel.

5. Som det er bekreftet av nasjonale domstoler, er det ikke økonomisk bærekraftig å opprettholde en flokk på bare 75 reinsdyr når en familie ønsker å drive med reindrift som sitt primære livsopphold. Enhver regulering bør utformes på en slik måte at den støtter formålet med artikkel 27, dvs. å beskytte minoritetsbefolkningen. Det å skjerme et minste reintall mot eventuelle kutt vil beskytte kulturen mer effektivt. Det bør være statspartens ansvar å vise hvorfor et slikt tiltak ikke er gjennomførbart. Det faktum at forfatteren er en ung barnefar som sammen med livsledsageren sin ønsker å videreføre den århundregamle reindriftstradisjonen, og overføre denne grunnleggende siden ved den samiske kulturen til neste generasjon, støtter den konklusjonen at reduksjonspålegget ikke er basert på betraktninger som har å gjøre med den videre levedyktigheten til den samiske reindriften og den videre velferden til samene som urfolk.

Statspartens observasjon om tredjepartsanførselen

6. Den 14. oktober 2019 innga statsparten sine observasjoner om tredjepartsanførselen. Den er uenig i at begrepet «intern selvbestemmelse» skal være en side ved rettighetene til urfolk etter konvensjonen, slik tredjepartsanførselen argumenterer for, og den argumenterer med at verken *Poma Poma v. Peru* eller *Mahuika v. New Zealand* kan brukes som grunnlag for en slik rettighet. Den gjentar sin anførsel om at prøven i saker der det foreligger interne interessekonflikter mellom utøvelsen av parallelle rettigheter og interesser, er hvorvidt a) begrensningen i kulturdyrking tjener interessene til den berørte gruppen, og b) det foreligger en rimelig og objektiv berettigelse for begrensningen som er pålagt enkeltpersonen som påberoper seg å bli urimelig skadelidende. Den gjentar videre argumentet om at reindriftsutøvere blir gitt selvbestemmelse etter reindriftsloven ved at siidaene får myndighet til å angi et øvre reintall per siidaandel gjennom et simpelt flertallsvedtak. Statsparten understreker at den er sterkt uenig i påstanden om at den ikke har handlet for å ivareta den videre levedyktigheten og velferden til den samiske befolkningen og dens reindriftsvirksomhet, slik det argumenteres for i tredjepartsanførselen. Den bemerker at regelen om forholdsmessig reduksjon var basert på behovet for å beskytte interessene til de etablerte familiene, mens det er lagt til grunn holdepunkter for lav lønnsomhet i siidaen. Tredjepartsanførselen unnlater å forklare hvordan den samiske kulturen blir bedre beskyttet ved at man gjør det enda vanskeligere for de etablerte familiene å leve av reindriften, enn det som ville følge av en forholdsmessig reduksjon.

Vedlegg II

Felles uttalelse av komitémedlemmene Marcia V. J. Kran, José Manuel Santos Pais og Koji Teraya (som tar dissens)

1. Vi er kommet til en annen konklusjon enn flertallet av komiteen, som fastslo at det har funnet sted en krenkelse av forfatterens rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen.

2. Forfatteren er samisk reindriftsutøver og har vært leder av en «*siidaandel*» (avsn. 2.1) siden 2010 (avsn. 2.2). Han hevder at ettersom reindriften hans er økonomisk marginal og i etableringsfasen, så er han nødt til å bygge opp reinflokken nok til å sikre en økonomisk bærekraftig reindrift (avsn. 2.3). Nivået på tantens *siidaandel* i de siste ti årene før han overtok som leder av en «*siidaandel*», var imidlertid mindre enn 71 reinsdyr i det meste av perioden som gikk forut for forfatterens ervervelse av *siidaandelen*.

3. Etter konsultasjonene som ble gjennomført i 2005–2006, sendte norske myndigheter et lovutkast til Sametinget for gjennomgang. Sametinget vurderte at «*siidaandeler*» med 200 eller færre reinsdyr bør beskyttes ved en reduksjon av reintallet, men myndighetene var ikke enig, ettersom det på lang sikt kunne føre til en næringsstruktur som ville svekke *siidaens* samlede og gjennomsnittlige lønnsomhet (avsn. 2.5). Stortinget valgte til slutt en løsning som var mer i tråd med næringens krav om mer selvstyre og behovet for å beskytte etablerte familier som har reindrift som sin primære inntekt.

4. Reindriftsloven ble vedtatt i juni 2007 og inneholdt bestemmelser om antall reinsdyr per «*siidaandel*». Det ble fastsatt et øvre reintall for hver *sommersiida*, basert på de beiteressursene *siidaen* disponerer, og for de forskjellige *vintersiidaene*. Det skulle finne sted flokkreduksjon i tilfeller der reintallet oversteg det øvre tallet, slik at *siidaen* ble forpliktet til å utarbeide en reduksjonsplan. I fravær av en slik plan må hver «*siidaandel*» redusere det overskytende antallet dyr forholdsmessig. Reindriftsstyret har ansvar for at reduksjonen gjennomføres (avsn. 2.4).

5. I februar 2013 påla reindriftsstyret forfatteren å redusere vårflokken til «*siidaandelen*» sin fra 116 til 75 reinsdyr innen mars 2015 (avsn. 2.7). Tre av de sju medlemmene i reindriftsstyret som ga pålegget om forholdsmessig reduksjon, er samer.

Forfatteren anket reduksjonspålegget, samtidig som han inngikk en avtale med andre reineiere om overføring av flertallet av dyrene sine til et annet distrikt innen utgangen av 2019 (avsn. 4.1). Både reindriftsstyret og departementet forkastet anken hans. Forfatteren anla så sak mot staten ved tingretten med påstand om at departementets pålegg om reduksjon fra mars 2014 var ugyldig (avsn. 2.8).

6. Tingretten (2016) og lagmannsretten (2017) fastslo at pålegget om reduksjon var ugyldig, og sistnevnte vurderte at det var i strid med artikkel 27 i konvensjonen (forfatterens rett til å dyrke sin egen kultur) (avsn. 2.9).

I desember 2017 kom imidlertid Høyesterett til en annen konklusjon. Domstolen bemerket at reindriftsloven ble vedtatt for å sikre en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift basert på samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsutøverne og samfunnet for øvrig; pålegget om reintallsreduksjon ble gitt i samsvar med reindriftsutøvernes interesse som følge av problemer med overbeite; Sametinget hadde dessuten sagt seg enig i at reintallet måtte reduseres, med en forholdsmessig reduksjon som ivaretok reindriftsutøvernes interesser som gruppe; reguleringen påvirket alle, og eierne av de største reinflokkene måtte slakte flest dyr. Høyesterett fastslo at reduksjonsordningen oppfylte kriteriene om å være objektive, rimelige og nødvendige for å ivareta reindriftsutøvernes interesser.

7. Vi anser dette for å være et rimelig vedtak gjort for å oppnå et berettiget formål. Ifølge statsparten har presset på næringen og beitelandskapet fra eksisterende reindriftsutøvere og enkeltpersoner som ønsker å gå inn i næringen, vært stort i årtier og har

nådd kritiske nivåer. Som følge av dette utgjorde overbeiting en trussel mot både dyrenes og næringens velferd på grunn av risikoen for langvarig skade på beitemarken (avsn. 4.2).

9. Derfor valgte man å gjennomføre en forholdsmessig reduksjon i reindriftsnæringen med midlertidig virkning som ble overlatt til det samiske selvstyret. Det ble også opprettet en tverrfaglig arbeidsgruppe av reindriftsutøvere, forskere og representanter fra departementet med mål om å finne egnede kriterier for å fastsette et bærekraftig øvre nivå for antall rein per *siida* (avsn. 4.3), med mål om en økonomisk bærekraftig reindrift basert på samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen (avsn. 4.4).

10. Allerede i 2010, da forfatteren overtok som leder av en «*siidaandel*», var det ikke rom for ytterligere vekst i *siidaandelene* (avsn. 4.5).

Hvis forfatteren utvider flokken sin, vil det sannsynligvis få ugunstige følger for de andre familienes etablerte levevis (avsn. 4.7, 6.2). Den forholdsmessige reduksjonen er derfor nødvendig og sørger for en rimelig avveining mellom interessene til mindre og større *siidaandeler* (avsn. 4.9).

Gjennom reindriftsloven har Stortinget gjort reduksjonsbestemmelsen til en «*sekundær art*», ettersom den bare gjelder når et distrikt ikke har benyttet mulighetene for internt selvstyre ved at reindriftsutøverne kommer frem til alternative ordninger (avsn. 4.3; 9.6). Statsparten har gjort det klart at reindriftsloven medfører en grunnleggende prioritering av selvstyre for reindriftssamene ettersom den på en fleksibel måte lar *siidaandelene* selv fordele reinsdyr og etterfølgende reduksjonspålegg ved simpel majoritetsvotering (avsn. 4.8, 6.1, 9.6).

11. Partene er enige om at det trengs et rammeverk for å forvalte og opprettholde reindriften. Sametinget sa seg enig i behovet for en reduksjon for å oppnå et gyldig lovfestet mål. Dessuten rådførte statsparten seg sju ganger med Sametinget underveis, slik at de ble grundig konsultert angående midlene som skulle tas i bruk. Under disse omstendighetene finner vi at norske myndigheters handlemåte var rimelig og velbegrunnet, og vi mener det ikke har funnet sted en krenkelse av forfatterens rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen.

Flertallet baserte seg på en tredjepartsanførsel som gjenspeilte interessene til Sametinget og reindriftsutøverne selv. I fravær av vitenskapelig informasjon som tilbakeviser statspartens argumenter, anser vi imidlertid at sistnevntes syn er bedre i stand til å sikre bærekraft for reindriftsnæringen, noe som er en vesentlig side ved den samiske kulturen.

Det vil være dypt beklagelig om komiteens syn får negative følger for denne bærekraften i et forsøk på å bevare den samiske kulturen, tradisjonen og sedvanen.